

www.jollibread.com

© 2018, Gràcia Jiménez

© D'aquesta edició:

2018, Santillana Infantil y Juvenil, S. L. i Edicions Voramar, S. A.
València, 44. 46210 Picanya (València)
Telèfon: 96 159 43 90

ISBN: 978-84-16666-42-3

Depòsit legal: M-11416-2018

Printed in Spain – Imprès a Espanya

Primera edició: abril de 2018

Directora de la col·lecció:

Maite Malagón

Editora executiva:

Yolanda Caja

Direcció d'art:

José Crespo i Rosa Marín

Projecte gràfic:

Marisol del Burgo, Rubén Chumillas, Julia Ortega i Álvaro Recuenco

Qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser feta amb l'autorització dels seus titulars, llevat de les excepcions que estableix la llei. Contacteu amb CEDRO (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra.

Sango Tani

(la vall de Corall)

Gràcia Jiménez

jollibre

A casa del iaio Tomeu

Eren unes golfes grans i fosques, una cambra on anaven a parar tots els trastos quan ja ningú hi mostrava interès. A la casa del iaio també hi havia una xicoteta biblioteca, on podies trobar llibres de tota classe, molts enquadernats pel iaio mateix. S'hi amuntegaven des de receptaris de cuina o tractats de química, fins a novel·les, llibres de poemes; llibres de pell, de cartó; de gruixuts, de més menuts...

M'encantava l'olor dels llibres i m'encantava anar a la casa del iaio. Com cada estiu, els pares em deixaven amb ell, mentre seguien treballant. M'agradava molt aquella casa vella, de parets grosses i sostres alts, de finestres i balcons enormes, i amb un pati fresc i un jardí carregat de plantes, com el gessamí, que de nit ens aromatitzava els sopars amb la seua flaire d'estiu. Però si el pati i el

jardí eren bons per a jugar amb els amics i la meua cosina Pepa, que també estiuejava amb el iaio, a mi el que més m'atreia era poder anar a la seua biblioteca, o l'estudi, com li deia ma mare, que quedava més modern. Fins que... vaig descobrir les golfes.

8 Tant els meus pares com els de la meua cosina Pepa tenien una norma: res de maquinetes durant el mes amb el iaio. Deien que calia estar en contacte amb la naturalesa i amb el paper, que, en forma de llibres o llibretes per a escriure o dibuixar, era també una part de la naturalesa. Si més no, un mes a l'any, ens deien a la meua cosina i a mi, quan ens *confiscaven* el mòbil i la tauleta, abans de pujar al cotxe que ens portaria a cal iaio Tomeu.

Nosaltres, a banda d'aquesta llei que ens semblava bastant injusta, és clar, havíem de complir, sense cap negociació possible, els horaris que el iaio ens imposava, inflexibles, i que marcaven el ritme de l'estiu a ca Granadina, com tot el poble anomenava la casa per culpa d'unest cistelles de pedra carregades de magranes que hi havia damunt dels pilars de la porta d'entrada al pati davanter.

Havíem d'estar al menjador a l'hora de desdjunar-nos, de dinar, de berenar i de sopar. I després

de dinar, tocaven dues horettes de silenci per a fer la sesta. Ah!, també era bastant pesat el iaio en allò de llavar-nos les mans abans de cada menja-da i raspallar-nos les dents després, i al remat dut-xar-nos abans d'anar al llit, és clar.

La resta del temps podíem jugar; descansar; passejar; prendre el bany a la bassa de la tia Dol-lors, veïna del iaio i tia del meu amic Roc; fer excursions amb bicicleta; dibuixar; muntar obretes de teatre, o qualsevol altra cosa que ens vinguera de gust.

Però jo, només trobava un moment —i no era fàcil, perquè sempre hi havia coses interessants i divertides a fer—, anava on eren els llibres, per poder fullejar tot el que queia a les meues mans, especialment els llibres vells amb fotos en blanc i negre d'animals exòtics d'Àfrica, enciclopèdies de tribus raríssimes d'arreu del món o llibres de botà-nica amb làmines de flors estranyes que als camps i al pati de casa nostra no creixien. Al costat de les prestatgeries hi havia la taula del iaio, plena de papers i xicotetes eines que ell utilitzava per a fer encuadernacions precioses que li encarregava gent capriciosa. I també hi havia encara la taula de la

iaia Conxeta, on, quan era mestra, preparava les classes, al costat d'una butaca florejada que el iaio conservava com si la iaia haguera de seure-hi cada vesprada per llegir o fer alguna altra cosa mentre els dos escoltaven música o parlaven de qualsevol cosa que els vinguera al cap. Era en aquesta butaca on la llum es filtrava millor des de la finestra i on més m'estimava seure.

Però a les golfes em trobava millor. I allí que me n'anava jo quan tots feien la sesta. El ben cert és que mai no em podia adormir després de dinar, em posava neguitós si no podia jugar i això m'excitava encara més. Fins que, avorrit, vaig començar a pensar en la quantitat de coses que es poden fer quan tots descansen i ningú et destorba, ni et diu què has de fer i com. Després de dinar, començava el meu moment de llibertat total, així és que: dormir per a què? Era una pèrdua de temps.

Les golfes estaven situades en una torreta que coronava, coqueta, el xalet. S'hi accedia per una escala de caragol, amb una barana de ferro que dibuixava garlandes de flors i fulles, i un passamans de fusta rogenca. L'espai era ampli, amb poca llum, ja que les finestres eren menudes, i en un racó hi

havia dues obertures minúscules, en forma d'arc, per on entraven i eixien els coloms que algú, temps enrere, criava a la Granadina.

M'atreien els espills i quadres vells arrambats contra les parets, al costat d'una taula mig coixa d'oficina amb els calaixos plens de papers groguencs, i unes taulettes de nit corcades; també baguls amb robes antigues, unes quantes caixes de barrets, fotos antigues i un armari ple de roba en desús. Dues catifes descolorides descansaven enrotllades igualment contra la paret. També hi havia una butaca vella mig esventrada i algunes cadires de bova arraconades i polsoses. En una prestatgeria desconjuntada s'amuntegaven caixes plenes de mil i una coses. Després de regirar un poc, em vaig apoderar d'una catifa rogenca, la butaca orelluda i una tauleta. Vaig muntar el «meu» racó, el meu racó preferit, al costat d'una de les finestretes.

Tafanejant una vesprada de silenci espés, és quan vaig descobrir una caixa de contes que devien ser fins i tot més vells que el iaio Tomeu! Segurament, la iaia Conxeta, en una d'aquelles rampellades que tenia de tant en tant, els degué

arreplegar de les habitacions de ma mare i del meu oncle Jaume quan es van fer majors i, considerant-los llibres poc dignes de la biblioteca de baix, per estar bruts, folrats amb papers de revistes, o ser massa menudets..., els va empaquetar dins de la caixa que va quedar oblidada en una prestatgeria vella i mig corcada de les golfes.

12

Dins, entre d'altres, hi havia tretze llibrets molt xicotets, amb molta lletra i pocs dibuixos, molt diferents dels contes que jo estava acostumat a llegir quan era més menut. Uns eren contes irlandesos; altres, egipcis, turcs, armenis... Però el que em va cridar més l'atenció va ser el llibre de contes del Japó. Es podria dir que, a hores d'ara, jo ja era un bon iniciat en manga i en anime, i per això em vaig fixar més en aquest volum que en els altres. El que era tot un expert era el meu germà David, el que m'havia punxat amb el verí del manga.

Jo, seguidor seu incondicional, de David, vull dir, de vegades sabia més que ell sobre alguns dels nostres personatges favorits. Aleshores em sentia tan bé... M'hauria agradat molt que poguérem mirar junts aquest llibret tan antic, però ell no havia vingut a ca Granadina; estava en un campament

que organitzava el centre excursionista del nostre barri. I jo l'enyorava molt, David. Per això mateix, trobar aquells contes em va semblar una mena de senyal; com si el meu germà m'enviara alguna coseta per a distraure'm. Ja li ho comentaria més endavant, i potser el iaio Tomeu ens regalaria la col·lecció. El volum cinqué, el japonés, era de l'any 1935 i havia sigut imprés a Barcelona per una editorial que es deia Araluce. I valia dues pessetes, preu que ara equivaldria a 0,012 cèntims d'un euro, mare meua!

13

El primer que em vaig mirar, és clar, van ser els dibuixos. N'hi havia pocs. Una decepció! Esperava trobar-hi, dalt o baix, imatges semblants a les que estava acostumat a veure en els còmics i també en l'anime de la tele, però eren molt diferents. No eren manga, era evident. Es notava que els dibuixos eren antics: els colors havien resistit el temps, però, per al meu gust, eren massa realistes. Representaven animals fantàstics, una serp enorme de huit caps, però també altres bestioles bastant reals com en el conte dels ratolins o el del polp i la mona. Hi havia una dona vestida amb un quimono blanc i roig, calçada amb aquelles sabates de

fusta, que s'anomenen *getas*, i que serveixen per a no embrutar-se el quimono. No vull ni pensar com de difícil deu ser caminar amb aquestes coses als peus! La dona estava dalt d'una barca i, com una aparició, parlava amb un pescador, que semblava molt estorat i duia un *kasa*, el barret cònic de palla que porten també els xinesos. També hi havia algun guerrer abillat amb el *hakama*, el pantaló ample que usaven per a la lluita, o amb cuirasses metàl·liques i aquests cascos amb carasses que fan federat. Però hi havia un guerrer mig despullat, amb una catana, tallant-li un cap dels huit que tenia una serp enorme. I això era tot, pel que fa a les il·lustracions.

Les històries que vaig llegir eren curtes, bastant semblants als contes vells que des de menudet estava acostumat a escoltar quan la iaia Conxeta ens acomboiava a dormir. Però ara percebia que tenien un punt de..., com ho diria?, no ho sé..., com de gosadia. Massa violència: tothora passaven coses terribles, morien molts personatges, i entre ells es parlaven amb paraules bastant fortetes. Històries contades d'una manera simple i directa. En això s'assemblaven molt als còmics de David. I també a

molts jocs digitals, on passes el temps carregant-te enemics i fugint perquè no et peguen un tir a tu.

Tot i això, em semblaren històries infantils, per a xiquets menuts, però no ho sé, presentades com per a adults, o per a xiquets molt diferents de nosaltres. És que els xiquets d'abans eren diferents? Era així com li devien agradar els contes al iaio Tomeu o a la iaia Conxeta? No ho sé, tal vegada. Ho podria preguntar al iaio.

La meua cosina Pepa em dona faena

Dos anys menys que jo té la meua cosina Pepa. Ella també va vindre a passar alguns dies amb el iaio. Aquell estiu estava molt rara. No tenia tantes ganes de jugar com abans. El iaio; Dolors, la veïna; Esther —una jove molt simpàtica que dos dies per setmana ajudava el iaio amb la casa i amb les enquadrernacions—, i l'oncle Ramon, el germà del iaio, que ens visitava sovint, tots estaven molt pendents d'ella. Massa. Sense que ells se n'adonaren, vaig sentir algunes converses, o millor dit, trossos de converses, comentaris o frases sobre els pares de Pepa, els meus oncles, i d'aquesta manera, vaig arribar a la conclusió que els meus oncles segurament anaven a divorciar-se. No ho tenia massa clar. El que semblava evident és que els majors canviaven de tema tan bon punt ens veien, a la meua cosina o a mi,

i dissimulaven molt malament. De segur que per això Pepa, que no deia ni pruna, estava així un poc moixa i per això, crec, els majors la tractaven amb molta delicadesa.

La meua cosina em feia molt de cas i li encantava que li contara batalletes dels amics de la meua classe, amb bastant imaginació afegida per la meua part, la veritat. Ella reia amb les meues ocurrencies i a mi m'agradava veure-la contenta. Quan venia a buscar-me, no em molestava, si no és que m'agafava quan jo feia alguna incursió per les golfes o bé estava capficat a la biblioteca llegint o mirant fotos antigues, cosa que m'encantava.

Un dia vaig sentir unes passes fluixes i la porta de les golfes que s'obria a espaiet. Era Pepa. Es va plantar al meu costat i em va dir:

—Què fas, Quim? No puc adormir-me. T'importa que em quede amb tu?

Jo no sabia què dir. M'agradava estar a soles i em feia molta ràbia que algú em destorbara en moments de concentració, per molt que fora la meua cosina, a qui m'estimava, i que era una gran companya de jocs, per cert. L'hauria enviada a pastar fang, però em vaig deixar dur pel corrent «donem

caliu a Pepa», que tots els majors seguien, i li vaig dir, amb la boca xicoteta, que cap problema, que es quedara amb mi. I no vaig dir res més. Vaig tornar els meus ulls cap al llibre que duia entre mans, pensant que Pepa es posaria a dotorejar entre els baguls i les caixes, com ja havia fet jo.

Al cap d'una estona, curta, massa curta, i després de fer una ullada a les golfes i al meu racó, va començar a preguntar:

—Què lliges? Em deixes veure els dibuixos?

Pepa dibuixava molt bé, encara que no tenia clar si de major faria còmics o seria veterinària.

—Bé, és un llibre amb contes antics —vaig dir fent l'interessant.

—I molen? —va preguntar ella, mirant de reüll el llibre.

—No ho sé, o... sí, crec que sí. Devia ser de quan la iaia Conxeta o el iaio Tomeu eren menuts, o potser d'abans, dels seus pares.

—Que *xulo*! Podries contar-me'n un, no? De segur que el faràs més divertit de com està escrit en el llibre!

—Tu ho creus?... —això em faltava ara, vaig pensar, però, dut per la simpatia envers Pepa, o

per la vanitat, qui sap!, com si parlara un altre i no jo, vaig sentir com la meua gola deia: «d'acord, si vols...»

20 De sobte, em vaig descobrir a mi mateix començant a contar un conte a la meua cosina Pepa. Però, com que era una història que em semblava un poc ximpleta, ja posats, vaig decidir donar-li un poc més d'humor i també d'acció.

I així passàrem el temps. Pepa s'estirava a terra, sobre la catifa, agafava un coixí per al cap, que havia pujat sense que el iaio se n'adonara, encreuava les cames i els braços i es quedava allà, tota silenciosa, escoltant-me. De tant en tant, tancava els ulls, però jo sabia que no s'adormia, era quan més concentrada i atenta estava. I de vegades, quan estava més animada, feia preguntes o m'ajudava a adobar la història.

De totes les narracions que li vaig contar, la que més ens va agradar era una de japonesa, de molt antiga. Es remuntava, segons la narradora dels contes, una tal Sisiko Marutyama, als temps en què encara existien els dracs. Bé, ja sé que algú deu pensar que els dracs mai no han existit, que són pura fantasia. Però d'altres, els qui teniu un

costat més científic, per dir-ho d'alguna manera, potser penseu que els dracs són aquells animalots immensos que van viure en temps molt remots, com ara els dinosaures, tiranosaures i tota la resta, i que d'alguna manera es van quedar en la memòria humana, tot i no haver coincidit sobre la Terra amb l'homo sapiens, és a dir, amb nosaltres. Els últims dinosaures es van extingir feia més de seixanta milions d'anys i els humans, a tot estirar, estem ací «només» fa uns sis o set milions d'anys; no res, quatre dies!

21

Bé, ja comence a anar-me'n del tema! Tant se val el que penseu. Jo vaig reinventar una història de dracs que, ben mirat, eren bastant humans. Els meus coneixements del manga em van servir per a saber que, per als orientals, els dracs són éssers aquàtics —com els imponents espinosaùrids— i rarament voladors, ben diferents dels nostres dracs europeus, que, segons les llegendes, s'amagaven en coves, tiraven molt de foc per la boca, volaven i tenien la mania de demanar donzelles als pobles dels voltants. De les dragones, ni idea. Es veu que no n'hi havia moltes, o que es dedicaven a fer altres coses, com ara pondre ous

màgics, buscar aliments i coses així... El ben cert és que en cap història que jo recordara mai una dragona va demanar un xic per menjar-se'!

Ara el que em calia era recórrer als meus coneixements sobre dinosaures, dracs de llegenda i coses del Japó. I, sobretot, a la meua imaginació. Entretindre la meua cosina em portaria bona cosa de faena!